

Col·lectiu LGTBIQA+, salut mental i context esportiu: una revisió sistemàtica

Maria Rovira-Font¹ i Anna Vilanova-Soler^{2*}

¹Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya (INEFC) - Universitat de Barcelona (UB), Barcelona (Espanya).

²Grup d'Investigació Social i Educativa de l'Activitat Física i l'Esport (GISEAFE, 2017 SGR 1162), Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya (INEFC) - Universitat de Barcelona (UB), Barcelona (Espanya).

Citació

Rovira-Font, M. & Vilanova-Soler, A (2022). LGTBIQA+, Mental Health and the Sporting Context: A Systematic Review. *Apunts Educación Física y Deportes*, 147, 1-16. [https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.\(2022/1\).147.01](https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.(2022/1).147.01)

Resum

La majoria de les persones que s'identifiquen com a lesbianes, gais, trans, bisexuals, intersexuals, *queer* i asexuals experimenten alguna forma de discriminació en l'entorn esportiu, fet que incrementa el risc de desenvolupar malalties de salut mental. L'objectiu de la present revisió és proporcionar una visió actualitzada de l'existència de malalties de salut mental del col·lectiu LGTBIQA+ en el context esportiu. Com a estratègia de cerca es van buscar, de manera sistemàtica, articles des de 1996 fins a 2019 en cinc bases de dades: Web of Science, Scopus, PubMed, Sociological Abstracts i Eric. En la revisió es van seleccionar els articles que relacionessin les tres àrees d'estudi: factors associats a la salut mental, persones que pertanyen a grups de minories sexuals i de gènere i context esportiu. Es van incloure revisions i investigacions en anglès i espanyol. Els resultats es van plasmar en una taula d'obtenció de dades. En les primeres cerques es van recuperar un total de 2081 registres, dels quals 26 complien els criteris d'inclusió. Els articles es van classificar en tres camps, segons el focus de l'estudi: 1) experiència i discriminació en l'esport, 2) prevenció i inclusió, 3) les percepcions i associacions sobre el gènere, la identitat i l'orientació sexual en l'esport. Finalment, com a conclusió es va identificar una alta prevalença de problemes de salut mental en les persones LGTBIQA+ a causa de les experiències en entorns hostils i LGTBI-fòbics dins el context esportiu.

Paraules clau: esport, discriminació, identitat de gènere, LGTBI-fòbia orientació sexual, salut mental.

Editat per:

© Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència
Institut Nacional d'Educació
Física de Catalunya (INEFC)

ISSN: 2014-0983

*Correspondència:

Anna Vilanova-Soler
anna.vilanova@gencat.cat

Secció:

Activitat física i salut

Idioma de l'original:

Català

Rebut:

20 d'abril de 2021

Acceptat:

23 de juliol de 2021

Publicat:

1 de gener de 2022

Coberta:

Prova femenina
d'esquí cross.
Jocs Olímpics
d'Hivern de la
Joventut 2020.
Lausana (Suïssa)
© EFE/ Gabriel Monnet

Introducció

Gairebé el 40 % de la població que pertany a un grup de minories sexuals ha experimentat discriminació o assetjament a causa de la seva sexualitat (European Union Agency for Fundamental Rights, 2020). L'assetjament és un fenomen social definit per accions negatives repetides basades en un desequilibri de poder entre iguals mitjançant el qual l'individu més poderós ataca o assetja l'individu menys poderós amb la intenció de danyar o molestar (Olweus, 1996). Així doncs, l'LGTBI-fòbia és la discriminació de l'orientació sexual real o percebuda per part d'un individu amb la intenció de denigrar i devaluar (Baiocco et al., 2018). Aquesta discriminació causa estrès social especialment entre les persones que pertanyen a categories socials estigmatitzades. Les discriminacions continuades requereixen adaptacions mitjançant respostes d'afrontament que causen repercussions emocionals i que poden desenvolupar problemes de salut mental (Symons et al., 2017).

En el context esportiu, s'intensifica la discriminació contra les persones LGTBI (lesbianes, gais, bisexuals, trans, intersexuals), ja que l'esport ha estat històricament un espai de dominació masculina reservat a la masculinitat hegemònica (heterosexuals, amb alt desenvolupament físic i poca afectivitat emocional). Aquest domini explica la baixa participació de les dones i el rebuig de l'homosexualitat. Tot i el canvi social experimentat a les societats contemporànies, l'esport continua sent un dels pilars amb més influència androcèntrica i amb una gran hostilitat a la presència de persones de minories sexuals (Moscoso i Piedra, 2019). Com a conseqüència, aquestes sovint eviten el context esportiu: de 93079 adults LGBT (majors de 18 anys) de 28 països, gairebé la meitat (42 %) van confessar que defugien els clubs esportius per por de ser agredits, amenaçats o assetjats per la seva orientació sexual o identitat de gènere (European Union Agency for Fundamental Rights, 2013).

Quan ens centrem en les persones adultes que pertanyen a un grup de minories sexuals, s'observa que l'LGTBI-fòbia en el context esportiu és un fenomen social freqüent, que causa malestar en les persones que la pateixen (Baiocco et al., 2018). En referència a l'esport recreatiu, les persones trans prefereixen els esports i activitats individuals que els esports d'equip i practiquen principalment fúting, caminar i entrenament d'hipertrofia (López- Cañada et al., 2020).

En el context professional, d'acord amb Lee i Cunningham (2016), tant els entrenadors i entrenadores com el col·lectiu d'esportistes poden patir discriminació si s'identifiquen com a persona LGBT o no es comporten segons els mandats de gènere propis del seu sexe. Aquests prejudicis poden afectar les seves actituds i ser rellevants en l'àmbit professional. Segons Pronger (1999), l'esport de competició, com a espectacle i pràctica cultural immensament

popular, desenvolupa un paper important en la reproducció d'estereotips de gènere implícits al nostre sistema patriarcal, motiu pel qual genera situacions LGTBI-fòbiques.

Segons DeFoor et al. (2018), en l'àmbit de l'adolescència, els comportaments propis del context esportiu sovint també produeixen perjudicis, ja que és el període de canvi durant el qual es defineix la identitat i la personalitat, és un moment d'instabilitat i vulnerabilitat emocional. Actualment encara continuen existint barreres en la participació en l'esport del jovent que pertany a un grup de minories sexuals, fet que els impedeix enriquir-se dels beneficis psicosocials de la participació en esports amb altres joves de la mateixa manera que els seus iguals heterosexuals, (Doull et al., 2018).

Segons l'estudi d'Anders i DeVita (2019), en les sessions d'educació física les persones estudiants-esportistes LGTBIQ+ tenen el doble de probabilitats que els seus homòlegs heterosexuals de ser assetjats, ignorats o exclosos deliberadament de les activitats esportives d'equip. Aquest fet genera que la població LGTBIQ+ tingui entre dues i tres vegades més de probabilitat de patir ansietat i depressió i gairebé el 14 % intentarà autolesionar-se o suïcidar-se (Turk, 2018).

Tot i que existeix literatura científica en relació amb les malalties mentals que les minories sexuals poden patir a causa de la intimidació i de les experiències discriminatòries en el context esportiu, encara no s'ha efectuat cap revisió sistemàtica que examini i relacioni les tres àrees (salut mental, persones LGTBIQ+ i context esportiu). Així doncs, l'objectiu d'aquesta revisió sistemàtica és proporcionar una visió actualitzada de l'existència de malalties de salut mental de les persones LGTBIQ+ en el context esportiu. A través de: a) conèixer el percentatge d'articles relacionats amb la salut mental, les persones que pertanyen a minories sexuals i el context esportiu des de les primeres publicacions d'aquesta temàtica, el 1996, fins al 2019; b) classificar els articles segons l'autor, l'any de publicació, les característiques dels participants, la metodologia utilitzada i els factors associats amb l'estat de salut mental; c) identificar les àrees temàtiques a les quals fan referència els articles i classificar-los segons aquestes.

Metodologia

Aquesta revisió sistemàtica ha identificat, seleccionat i valorat críticament la informació rellevant dels estudis inclosos. Amb la finalitat de mantenir el rigor metodològic es van aplicar els ítems definits per la declaració PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses). Es tracta d'un conjunt mínim d'elements basats en l'evidència per a la presentació d'informes en revisions sistemàtiques i metanàlisis (PRISMA, 2021).

Estratègia de cerca

Es van consultar cinc bases de dades: Web of Science, Scopus, PubMed, Sociological Abstracts i Eric. Les publicacions es van buscar sistemàticament des de 1996 fins a 2019 mitjançant combinacions dels termes: LGBTI, LGBT, gai, lesbiana, bisexual, transsexual, transgènere, intersexuals, asexual, esport, atleta, benestar, salut mental, trastorn, assetjament; es van utilitzar els termes

anglosaxons. A les bases de dades Web of Science i Scopus es van detectar les paraules clau acceptades i es va utilitzar l'historial de cerques i la combinació de cerques. A les bases de dades Sociological Abstracts i Eric es va utilitzar el filtre esportiu per determinar els elements de cerca. La relació entre els termes de recerca, les bases de dades i els articles trobats, descartats i seleccionats es mostra a la Taula 1.

Taula 1

Estratègies de cerca de bases de dades.

Els termes de recerca es reproduïen literalment tal com es van utilitzar a la base de dades

Base de dades	Termes de recerca	Articles identificats mitjançant filtres de cerca específics de cada base de dades	Articles descartats	Articles seleccionats
Eric	(Queer) AND (sport) AND ((mental health OR wellbeing OR bullying))	2	2	0
PubMed	LGTB OR (gay OR lesbian OR bisexual OR intersexual OR transsexual OR asexual OR queer) AND (athlete OR sport) AND (mental health OR wellbeing)	129	124	5
Scopus	(LGTBI OR lesbian OR gay OR transsexual OR transgender OR bisexual OR intersexual) AND (sport OR athlete) AND (disorder OR wellbeing OR bullying)	26	18	8
Sociological Abstracts	S1. (lesbian OR gay OR transsexual OR bisexual OR intersexual) AND (sport OR athlete) AND ((mental health) OR (well-being))	26	32	1
	S2. transsexual AND sport AND bullying	3		
	S3. transgender AND sport AND bullying	4		
Web of Science CORE Collection	S1. (LGBTI OR lesbian OR gay OR transsexual OR transgender OR bisexual OR intersexual) AND (sport OR athlete) AND (mental health OR wellbeing)	50	52	12
	S2. (LGTBI OR lesbian OR gay OR transsexual OR transgender OR bisexual OR intersexual) AND (sport OR athlete) AND (bullying)	14		

En el procés de selecció dels articles es van definir tres etapes (la identificació, la projecció i l'elegibilitat) amb la finalitat d'identificar els articles que es van incloure a la

revisió. La Figura 1 mostra el resum de les etapes i resultats de l'estratègia de recerca.

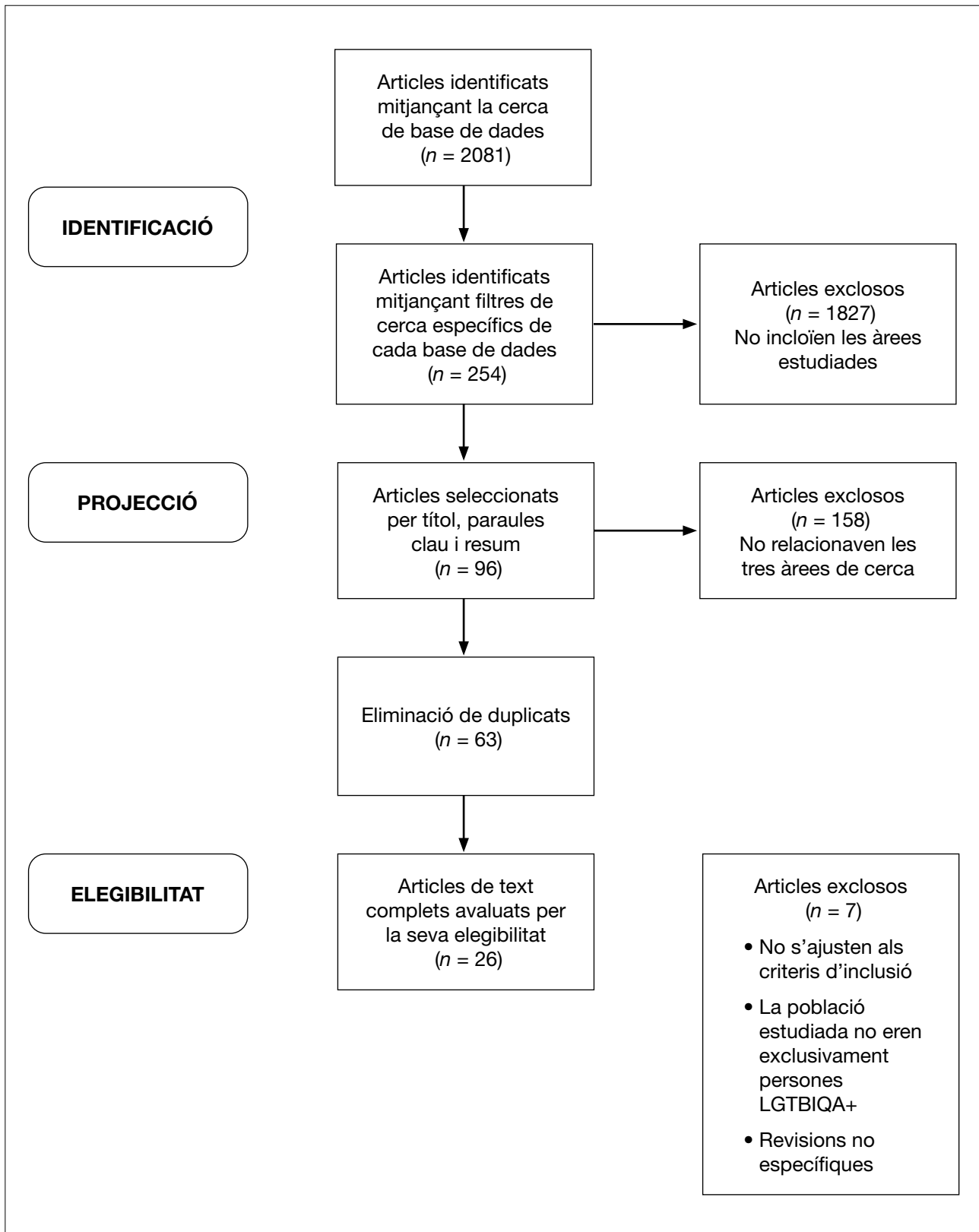

Figura 1

Etapes i resultats de l'estratègia de cerca mitjançant el diagrama de flux propi de la declaració PRISMA.

Taula 2

Criteris d'inclusió de la literatura cercada.

Categoria	Criteris
Àrea temàtica	1- Salut mental, benestar, factors associats amb la salut mental 2- Persones LGTBQA+, minories sexuals 3- Esport, esportistes, context esportiu
Població d'estudi	Persones lesbianes, gais, transsexuals, transgènere, bisexuals, intersexuals, <i>queer</i> i asexuals Persones que practiquen esport que pertanyen a grups de minories sexuals Estudiants i/o adolescents LGTBQA+ Esportistes professionals de grups de minories sexuals - Entrenadors i entrenadores de grups de minories sexuals Persones no conformes amb els gèneres
Llengua	Anglès i espanyol
Data de publicació	No va ser un criteri d'exclusió (1996-2019)
Tipus de font	Articles acadèmics i tesis
Criteris de publicació	Articles de revisió i investigacions

Criteris d'elegibilitat

Per començar, es van definir tres àrees d'estudi: els factors relacionats amb la salut mental, les minories sexuals i de gènere i el context esportiu. Els articles que analitzaven una d'aquestes tres àrees es van exportar al gestor de referències bibliogràfiques Mendeley i els duplicats es van eliminar. Es van seleccionar i incloure a la revisió els articles que relacionaven les tres àrees. S'hi van incloure revisions i investigacions escrites en anglès o espanyol amb estatus de publicació: publicació en línia. Se'n van excloure els articles de diaris i revistes de divulgació. A més, se'n van excloure els articles que no estudiaven exclusivament les

persones LGTBQA+. La data de publicació no va ser un criteri d'exclusió. A la Taula 2 es pot observar els criteris d'inclusió utilitzats en la revisió.

Obtenció de dades

Es va crear una taula d'obtenció de dades per registrar les autories, títols, tipus de fonts i publicacions, objectiu de l'estudi, camps, participants, mètodes, descripcions de la intervenció, factors associats a l'estat mental i resultats. Les dades més significatives van ser seleccionades i reflectides a la Taula 3 resum, presentada a l'apartat dels resultats.

Taula 3

Resum dels articles seleccionats.

Autor/a (any)	Tipus de font i de publicació	Revista i índex de qualitat de les revistes	Camp	Participants	Descripció de la metodologia d'investigació	Factors associats amb l'estat mental
Anders i DeVita (2019)	Article acadèmic Investigació (estudi de cas)	<i>International Journal of Qualitative Studies in Education</i> JCI ¹ : 1.12	Percepció i associació sobre el gènere i l'esport (educació)	DeVita, un estudiant de gènere no conforme (GNC) a l'escola secundària	Qualitativa. A partir de l' anàlisi del treball de Butler sobre el gènere i les entrevistes a un entrenador de ballet clàssic i a un de futbol, analitzen el cas de DeVita, un estudiant no conforme amb el gènere. En l'article s'examina com el jove expressa la seva identitat, expressió, orientació sexual i masculinitat	Ansietat i desconfort
Atteberry-Ash et al. (2018)	Article acadèmic Investigació	<i>Sexuality Research and Social Policy</i> JIF ² : 3.618 JCI: 2.05	Percepció i associació sobre el gènere i l'esport (educació)	Estudiants entre 17 i 29 anys, 51.7% homes, 95.9% estudiants de primer cicle (aproximadament 40000 estudiants)	Quantitativa. Estudi transversal: les dades d'aquest article es van obtenir d'un estudi que examinava les experiències i percepcions de problemes LGBT entre estudiants dedicats a programes esportius extraescolars (N = 2495)	Discriminació
Baiocco et al. (2018)	Article acadèmic Investigació	<i>Journal of Gay and Lesbian Mental Health</i> SJR ³ : 0.894	Experiència i discriminació en l'esport (persones adultes)	88 gais i 120 homes adults heterosexuels entre 18 i 36 anys	Quantitativa. Qüestionari: examina amb quina freqüència han experimentat assetjament escolar les persones gais en comparació amb els seus parells heterosexuels en context de l'esport a Itàlia	Assetjament i problemes psicosocials
Block (2014)	Article acadèmic Revisió	<i>Quest</i> JIF: 2.910 JCI: 1.46	Experiència i discriminació en l'esport (educació)	Estudiants LGBTQ a l'assignatura d'educació física	Qualitativa. Analitza les necessitats que tenen els joves LGBTQ a les sessions d'educació física, relacionant-les amb els objectius fenomenològics d'educació física de Kleinman	Problemes psicosocials i mèdics
DeFoor et al. (2018)	Article acadèmic Revisió narrativa	<i>Sports Medicine - Open</i> JIF:11.136 JCI: 2.09	Prevençió i inclusió (educació)	Estudiants-esportistes LGB	Qualitativa. Anàlisi: 1- Vulnerabilitat de l'entorn col·legial 2- Entorn heteronormatiu no inclusiu 3- Assetjament i discriminació a casa 4- Estereotips masculins i femenins esportistes 5- Prevalença de problemes de salut mental i ús de substàncies 6- Convertir l'esport més segur per a les futures generacions LGB	Benestar, assetjament i discriminació

Nota. ¹ Journal Citation Reports. ² Journal Impact Factor. ³ SCImago Journal Rank.

Taula 3 (Continuació)

Resum dels articles seleccionats.

Autor/a (any)	Tipus de font i de publicació	Revista i índex de qualitat de les revistes	Camp	Participants	Descripció de la metodologia d'investigació	Factors associats amb l'estat mental
Devis-Devis et al. (2018)	Article acadèmic Investigació	<i>Physical Education and Sport Pedagogy</i> JIF: 5.830 JCI: 3.06	Experiència i discriminació en l'esport (educació)	Adults trans d'entre 23 i 62 anys (5 dones trans, 4 homes trans). 9 en total	Qualitativa. Entrevista semiestructurada: sobre les experiències que van viure en el context heteronormatiu de secundària durant les sessions d'educació física (les preguntes es classifiquen en quatre apartats) 1- Dificultat per assolir el gènere desitjat 2- Preferències, aversions i oportunitats 3- Enfrontar la transgressió 4- Lluites d'intimitat	Violència i assetjament
Doull et al. (2018)	Article acadèmic Investigació (estudi temporal)	<i>Journal of Sport and Health Science</i> JIF: 7.179 JIC:1.73	Experiència i discriminació en l'esport (estudiants)	Les dades agrupades a nivell de població de la Colúmbia Britànica, Canadà (N = 99373). Minoria sexual (LGB) i joventut heterosexual. (48410 homes i 50963 dones)	Quantitativa. Retrat actual sobre la participació esportiva de les minories sexuals (LGB), en comparació amb els heterossexuals. Es van utilitzar dades agrupades a nivell de població per examinar les tendències i les disparitats entre els joves de minories sexuals i heterossexuals. Es van utilitzar models de regressió logística per edats per examinar els canvis en la participació al llarg del temps i les disparitats en la participació (1998-2013). Les dades presentades provenen de quatre anys (1998, 2003, 2008, 2013).	Clima LGtBI-fòbic i freqüència de participació en l'esport.
Greenspan et al. (2017)	Article acadèmic Revisió sistemàtica	<i>Journal of LGBT Issues in Counseling</i> SJR: 0.560	Experiència i discriminació en l'esport (estudiants esportistes)	Estudiants esportistes LGBTQ	Qualitativa. Anàlisi del contingut sistemàtic de nou revistes emblemàtiques publicades entre 1975 i 2015 per avaluar: 1- Estudis LGBTQ i salut mental 2- Assessorament escolar 3- Educació per a consellers/-es 4- Psicologia escolar 5- Psicologia d'assessorament 6- Psicologia de l'esport 7-Educació física	Salut mental i discriminació
Greenspan et al. (2019a)	Article acadèmic Investigació	<i>Journal of LGBT Youth</i> SJR: 0.583	Experiència i discriminació en l'esport (educació)	Joves del col·lectiu LGBTQ+ 58 participants (enquesta) 13 participants (grups focals o entrevistes)	Qualitativa i quantitativa (mixta). Enquesta i entrevista: 1- Quines són les aliances i relacions dels joves LGBTQ+? 2- Quines són les experiències de joves i aliats LGBTQ+ a l'escola, amb els entrenadors o amb els professors d'educació física?	Inseguretat, incomoditat i assetjament a classe

Nota. ¹ Journal Citation Reports. ² Journal Impact Factor. ³ SCImago Journal Rank.

Taula 3 (Continuació)

Resum dels articles seleccionats.

Autor/a (any)	Tipus de font i de publicació	Revista i índex de qualitat de les revistes	Camp	Participants	Descripció de la metodologia d'investigació	Factors associats amb l'estat mental
Greenspan et al. (2019b)	Article acadèmic Investigació (estudi de cas)	<i>Journal of Educational and Psychological Consultation</i> JIF: 1.711 JCI: 0.67	Prevenió i inclusió (educació)	Joves LGBTQ	Qualitativa. Revisió: examina els fonaments empírics del model SAFE (School Athletics for Everyone) per evitar la discriminació dels joves LGTBQ, proporciona un exemple de cas d'èxit i difon recursos rellevants per als professionals	Estigma, malestar i inseguretat
Halbrook (2017)	Tesi doctoral Investigació		Percepció i associació sobre el gènere i l'esport (educació)	10 entrenadors LGTBI de secundària (6 homes i 6 dones). Edat de 31 a 68 anys. S'identifiquen com a heterosexual ($n = 9$) i gai ($n = 1$)	Qualitativa. Entrevista semiestructurada: les entrevistes es van basar en exemples concrets i en les experiències dels entrenadors mentre treballaven amb esportistes LGB	Hostilitat i discriminació
Hargie et al. (2017)	Article acadèmic Investigació	<i>International Review for the Sociology of Sport</i> JIF: 3.780 JCI: 1.40	Experiència i discriminació en l'esport (persones adultes)	10 persones autoidentificades com a transgènere, dels quals 6 són dones i 4 homes, amb edats compreses entre els 25 i els 62 anys	Qualitativa. Entrevista: 1- L'entorn de vestidors 2- L'impacte de les experiències esportives a l'escola 3- La por en l'espai públic i la pràctica de l'esport i activitat física 4- La falta de percepció dels beneficis per a la salut i el benestar derivats de la pràctica de l'esport	Estrès social, desconfort i ansietat
Krane (1996)	Article acadèmic Revisió narrativa	<i>Journal of Sport and Exercise Psychology</i> SJR: 0.908	Experiència i discriminació en l'esport (professionals)	Esportistes lesbianes	Qualitatiu. Anàlisi: el context de les lesbianes en l'esport	Baixa autoestima, poca confiança, poca satisfacció
Krane i Barber (2005)	Article acadèmic Investigació	<i>Research Quarterly for Exercise and Sport</i> SJR: 0.793	Experiència i discriminació en l'esport (professionals)	13 entrenadores escolars lesbianes	Qualitativa. Entrevista semiestructurada: investigar les experiències d'entrenadores lesbianes en l'àmbit escolar	Malestar

Nota. ¹ Journal Citation Reports. ² Journal Impact Factor. ³ SCImago Journal Rank.

Taula 3 (Continuació)

Resum dels articles seleccionats.

Autor/a (any)	Tipus de font i de publicació	Revista i índex de qualitat de les revistes	Camp	Participants	Descripció de la metodologia d'investigació	Factors associats amb l'estat mental
Lee i Cunningham (2016)	Article acadèmic Investigació	<i>Journal of Sport Psychology in Action</i> JCI: 0.60	Percepció i associació sobre el gènere i l'esport (persones adultes)	Estudiants 150 estudiants (52 dones, 98 homes) matriculats a una gran universitat pública del sud-oest dels Estats Units	Quantitativa. Qüestionari: les respostes estaven enfocades a examinar les associacions entre els prejudicis sexuals, el sexisme, el gènere i la identificació amb el patinatge artístic masculí i el futbol americà. La participació va ser voluntària i el qüestionari va requerir 10 minuts per completar-lo. Totes les respostes es van mantenir anònimes	LGTBI-fòbia agressions, violència
Mattey et al. (2014)	Article acadèmic Investigació (estudi de cas)	<i>Journal of Sport Psychology in Action</i> JCI: 0.60	Prevenció i inclusió (adolescents)	Jugadors i jugadores de voleibol a nivell estatal. Menors de 15 anys / Menors de 17 anys / Menors de 19/23 anys. Cada edat estava separada per sexe	Qualitativa. Anti-vilification programs in adolescent sport: programes de lluita contra la violència en els esports dels adolescents. Taller de prevenció a l'assetjament. Aquests s'adaptaven a l'edat per tenir en compte les diferències en el desenvolupament cognitiu i emocional. L'objectiu del taller era crear consciència sobre l'assetjament LGBTBI-fòbic 1.5 hores	Assetjament
Morris i Van Raalte (2016)	Article acadèmic Revisió narrativa	<i>Journal of Sport Psychology in Action</i> JCI: 0.60	Prevenció i inclusió (persones adultes)	Persones transgènere i identificades com a gènere no conforme (TGNC)	Qualitativa. Anàlisi: com crear espais esportius en els quals les persones transgènere i de gènere no conformes es puguin sentir segures. Examinar bones pràctiques relacionades amb les persones de TGNC	Angoixa, burla, violència i discriminació
Moscoso i Piedra (2019)	Article acadèmic Revisió de la literatura	<i>Revista Española de Sociología</i> JCI: 0.27	Experiència i discriminació en l'esport (persones adultes)	Població LGBTBI i esport	Qualitativa. Anàlisi: la relació entre la població LGTB i l'esport. 1- Història de l'esport i de les minories sexuals 2- Legislació, campanyes i iniciatives polítiques sobre diversitat sexual i esport 3- Visió general de la investigació	Discriminació i rebuig

Nota. ¹ Journal Citation Reports. ² Journal Impact Factor. ³ SCImago Journal Rank.

Taula 3 (Continuació)

Resum dels articles seleccionats.

Autor/a (any)	Tipus de font i de publicació	Revista i índex de qualitat de les revistes	Camp	Participants	Descripció de la metodologia d'investigació	Factors associats amb l'estat mental
Pérez-Samaniego et al. (2019)	Article acadèmic Article de revisió (metasíntesi)	<i>Sport Management Review</i> JIF: 6.577 JCI: 1.43	Experiència i discriminació en l'esport (persones adultes)	Persones trans	Qualitativa. Metasíntesi: es van identificar 604 documents relacionats amb aquestes problemàtiques, dels quals es van seleccionar 12 estudis qualitius. Els temes clau es van dividir en quatre temes transversals: 1- El llenguatge 2- Les instal·lacions i espais 3- Les estratègies de les persones transsexuals sobre el gènere 4- Abjecció	Sentiments d'exclusió
Petty i Trussel (2018)	Article acadèmic Investigació (retrospectiva interpretativa)	<i>Qualitative Research in Sport, Exercise and Health</i> JIF: 6.736 JCI: 1.44	Experiència i discriminació en l'esport (educació)	9 participants LGBT, 3 gais, 5 lesbianes i 1 que s'identifica com a transgènere i gai. De 18 a 25 anys	Qualitativa. Entrevista intensiva sobre les experiències d'identificar-se com a col·lectiu LGBT a secundària 1- Marc d'investigació evocador 2- Històries: com a forma de coneixement i representació	Frustració, confusió i assetjament
Phipps (2019)	Article acadèmic Investigació	<i>International Review for the Sociology of Sport</i> JIF: 3.780 JCI: 1.40	Experiència i discriminació en l'esport (educació)	9 estudiants trans	Qualitativa. Es van extreure les dades d'un estudiant que s'identifica com a trans*, d'un estudi més ampli sobre el col·lectiu LGTB+ en l'esport universitari del Regne Unit	Assetjament
Plymire i Forman (2001)	Article acadèmic Investigació	<i>NWSA Journal</i>	Percepció i associació sobre el gènere i l'esport (esport professional)	Aficionats al bàsquet femení de l'NBA, 44 enquestats	Qualitativa. Es va examinar la manera en què els aficionats del bàsquet femení aborden la qüestió de les lesbianes en l'esport a partir d'un post: "Cheryl Miller és lesbiana?" Es van recollir 77 publicacions entre el 21 d'abril i el 2 de juny de 1997	Amagar la identitat sexual
Pronger (1999)	Article acadèmic Revisió	<i>Journal of Sport and Social Issues</i> SJR: 0.828	Experiència i discriminació en l'esport (professionals)	Lesbianes, gais i <i>queer</i> esportistes	Qualitativa. Anàlisi del marc teòric sobre el context esportiu que sorgeix de la interacció entre els elements de les teories postmodernes gais i <i>queer</i>	LGTBI-fòbia i estrès

Nota. ¹ Journal Citation Reports. ² Journal Impact Factor. ³ SCImago Journal Rank.

Taula 3 (Continuació)

Resum dels articles seleccionats.

Autor/a (any)	Tipus de font i de publicació	Revista i índex de qualitat de les revistes	Camp	Participants	Descripció de la metodologia d'investigació	Factors associats amb l'estat mental
Sartore i Cunningham (2009)	Article acadèmic Investigació	<i>Sex Roles</i> JIF: 4.154 JCI: 1.54	Percepció i associació sobre el gènere i l'esport (educació)	Estudi 1: atletes actuals als Estats Units d'Amèrica ($N = 229$). Estudi 2: pares i mares nord-americans ($N = 76$).	Qualitativa i quantitativa (mixta). Qüestionari, estudi 1: preguntes sobre la seva participació en un esport entrenat per un home gai o una dona lesbiana, respectivament. Estudi 2: es va preguntar als participants si permetrien que els seus fills i filles els entrenés una persona gai o lesbiana. Aprofundint en el tema, la pregunta de resposta oberta	Discriminació i estigma
Symons et al. (2017)	Article acadèmic Investigació	<i>Annals of Leisure Research</i> SJR: 0.520	Experiència i discriminació en l'esport (persones adultes)	Lesbianes, gais, bisexuals, transgènere, majors de 18 anys. 294 qüestionaris emplenats. Dels 294 participants, el 52 % ($n = 153$) eren homes i el 48% ($n = 141$) eren dones	Qualitativa i quantitativa (mixta). Examinar l'impacte sobre el sexisme i la discriminació homòfoba experimentada per lesbianes, gais i bisexuals en els escenaris esportius. Qüestionari amb preguntes obertes: 1- Homofòbia 2 -Experiències de violència 3- Sexisme 4- Altres discriminacions. Sota cada categoria es preguntava si s'havia experimentat i amb quina freqüència, i es convidada a explicar un exemple	Tristesa, ira, angoixa i vergonya. Compromís negatiu amb l'esport
Turk (2018)	Tesi doctoral (estudi de cas)		Experiència i discriminació en l'esport (estudiants)	La mostra d'investigació va incloure 35 participants estudiants-esportistes professionals que s'identifiquen com a minories sexuals a l'NCAA (National Collegiate Athletic Association) de primera divisió	Qualitativa. Obtenció de dades múltiples: enquesta demogràfica, entrevistes, grups focals, revisió de documents	LGTBI-fòbia llenguatges d'exclusió

Nota. ¹ Journal Citation Reports. ² Journal Impact Factor. ³ SCImago Journal Rank.

Resultats

Les cerques inicials a les bases de dades van generar un total de 2081 registres, dels quals 26 estudis complien els criteris d'inclusió i es van incorporar a la revisió. Tots els estudis van ser publicats entre 1996 i 2019: el 50 % es va presentar entre 2018 i 2019; el 23 %, entre 2016 i 2017; el 8 %, el 2014 i 2015, i el 19 % restant, entre 1996 i 2013. Per tant, es pot observar una tendència creixent des de 2016, amb el pic de publicacions l'any 2018, amb set publicacions. La gran majoria dels articles inclosos a la revisió sistemàtica, 25, són escrits en llengua anglesa, i només un article en llengua espanyola. Quant al mètode, el 73 % dels articles van utilitzar una metodologia qualitativa, el 15 % van utilitzar una metodologia quantitativa i el 12 % van utilitzar una metodologia mixta. En referència al tipus de publicació, el 69 % (18 estudis) van generar dades primàries amb investigacions originals (estudis de cas, estudis temporals, estudis interpretatius i retrospectius), tres articles van analitzar mostres a escala de població, superior a 10000 participants, tres van tenir mostres de més de 200 participants, un article va obtenir una mostra entre 100 i 200, tres entre 50 i 100, tres entre 10 i 20, tres per sota de 10 i un article no va especificar el nombre de participants de l'estudi. Vuit articles van generar dades secundàries a partir d'articles de revisió (revisions narratives i revisions sistemàtiques). Si s'analitza el tipus de mostra, el 64 % dels estudis se centren en les minories sexuals com a col·lectiu (16 articles), el 20 % en les persones trans (cinc articles), el 12 % en les lesbianes (tres articles), el 4 % en els gais (un article) i el 4 % restant en els *queer* (un article).

Els articles es van classificar en tres camps, en funció del focus de l'estudi: 1- experiència i discriminació en l'esport, 2- prevenció i inclusió 3- les percepcions i associacions sobre el gènere, la identitat i l'orientació sexual en l'esport.

Experiència i discriminació en l'esport

Dels articles analitzats, 16 pertanyen a la categoria d'experiència i discriminació en l'esport. Aquests investiguen les actituds LGTBI-fòbiques envers els col·lectius de minories sexuals i de gènere dins l'àmbit esportiu i les problemàtiques de salut mental que els genera aquest entorn (Baiocco et al., 2018; Block, 2014; Devís-Devís et al., 2018; Doull et al., 2018; Greenspan et al., 2017, Hargie et al., 2017; Greenspan, et al., 2019a; Krane, 1996; Krane i Barber, 2005; Moscoso i Piedra, 2019; Pérez-Samaniego et al., 2019; Petty i Trussell, 2018; Phipps, 2019; Pronger, 1999; Symons et al., 2017; Turk, 2018).

La meitat dels articles es van centrar en l'etapa de l'adolescència. Aquests descrivien el context esportiu com un entorn LGTBI-fòbic, insegur, amb situacions d'assetjament, discriminació i intimidació. Aquestes circumstàncies incrementaven la possibilitat de patir alteracions de salut

mental com estrès i depressió (Block, 2014; Devís-Devís et al., 2018; Doull et al., 2018; Greenspan et al., 2017, Greenspan et al., 2019a; Petty i Trussell, 2018; Phipps, 2019; Turk, 2018). Les característiques de l'entorn esportiu i les situacions d'assetjament a partir de l'ús del llenguatge exclusiu provocaven una disminució en la participació en l'esport del jovent del col·lectiu LGTBQ (Petty i Trussell, 2018; Turk, 2018). Segons Turk M. (2018), existeix una manca d'estratègies d'inclusió per part dels entrenadors i entrenadores a l'hora de dinamitzar els entrenaments.

Les experiències de les persones LGTBQ+ dins l'entorn educatiu eren descrits en cinc articles. En aquests s'expliciten les dificultats, la confusió i la frustració de les persones joves que confessaven la seva sexualitat o gènere com a persones d'un grup de minoria sexual i de gènere (Petty i Trussell, 2018). En l'entorn escolar, el jovent també pateix assetjament, situacions d'inseguretat i d'incomoditat a les classes d'educació física. Un article esmentava que els estudiants LGTBQ+ preferien practicar activitat física fora del context escolar (Greenspan et al., 2019a). S'evidencia també la falta de dinamitzacions inclusives a les classes d'educació física per part del professorat (Block, 2014; Devís-Devís et al., 2018). Dins l'entorn educatiu, dos estudis examinaven les persones trans. Aquests descrivien el problema del context binari a les classes d'educació física i reflectien la importància del paper del professorat d'educació física. Finalment, una de les conclusions comunes dels dos estudis era l'obstacle que representaven els vestuaris per als estudiants trans (Devís-Devís et al., 2018; Phipps, 2019).

En tres ocasions, els articles se centraven en els professionals. En general, coincidien en dues premisses: LGTBI-fòbia com a part de la cultura esportiva i que els professionals LGTBIQ patien assetjament, abús i estrès a l'entorn laboral. Dos d'aquests articles feien referència a esportistes professionals (Krane, 1996; Pronger, 1999) i un feia referència a entrenadores lesbianes (Krane i Barber, 2005).

Pronger (1999) conclouia que els entorns esportius LGTBI-fòbics i les situacions contínuament estressants podien ser la raó d'abandonar finalment l'esport. També mencionava que els esports de competició més masculina com, per exemple, la boxa, el futbol, el futbol americà i l'hoquei eren espais més LGTBI-fòbics. L'estudi de Krane (1996) se centrava en les conseqüències per a la salut mental que suposen els entorns hostils i excloents per a les esportistes professionals lesbianes, com la baixa autoestima, poca confiança, baixa percepció de satisfacció i nivell d'estrès alt. Només un estudi examinava una mostra d'entrenadores lesbianes i conclouia que cada dona lluitava per negociar la seva identitat lèsbica en aquell entorn de manera que, en molts casos, encara que les entrenadores eren apassionades de la seva professió, es veien obligades a comportar-se de maneres oposades als seus valors personals (Krane i Barber, 2005).

Un total de cinc articles se centraven en persones de minories sexuals i de gènere majors de 18 anys. Tots els estudis coincidien en el fet que l'esport era lluny de ser universal, obert i accessible a totes les persones. També descrivien l'esport com a predomini de l'heteronormativitat, el control social, les relacions de poder i la discriminació de qualsevol orientació sexual que no respongui a les normes establertes de l'esport (Baiocco et al., 2018; Hargie et al., 2017; Moscoso i Piedra, 2019; Pérez-Samaniego et al., 2019; Symons et al., 2017). L'LGTBI-fòbia els llenguatges discriminatoris i el compromís negatiu amb l'esport també van ser conclusions comunes. Els articles descrivien la sensació de por i d'inseguretat i l'assetjament que patien les persones LGBTI en l'esport.

Un dels articles se centrava en les persones gais i els comparava amb els seus homòlegs heterosexuales. Esmentava que les persones gais abandonaven més freqüentment els esports a causa del temor a ser assetjats. D'altra banda, també tenien una pressió familiar més forta per adaptar-se als esports considerats més masculins (Baiocco et al., 2018). Altres estudis, en concret dos, analitzaven les persones trans i conclouien que sentien estrès, malestar, ansietat i problemes de salut mental, i també emfatitzaven la problemàtica dels vestidors com una barrera per practicar esport (Hargie et al., 2017; Pérez-Samaniego et al., 2019).

Prevenició i inclusió

Arran de la classificació dels estudis, quatre es van incloure en la categoria de prevenició i inclusió. Tots tenien en comú l'anàlisi dels punts clau del context esportiu per generar espais segurs i inclusius per a les persones LGTBQ+ (DeFoor et al., 2018; Greenspan et al., 2019b; Matthey et al., 2014; Morris i Van Raalte, 2016).

D'aquests, tres articles se centraven en el context educatiu dels adolescents (DeFoor et al., 2018; Greenspan et al., 2019b; Matthey et al., 2014) i un analitzava l'*anti-vilification program* (programa contra la incivilització), un programa de lluita contra la violència en els esports en l'etapa de l'adolescència. Consistia en un taller per evitar l'assetjament en el context esportiu. Els objectius del programa eren conscienciar l'alumnat sobre l'assetjament LGTBQ-fòbic mitjançant experiències positives en l'esport per a totes les persones participants, augmentar el coneixement de les conseqüències de les discriminacions i ajudar els col·lectius d'esportistes i d'entrenadors i entrenadores a crear entorns segurs i lliures d'assetjament (Matthey et al., 2014).

En un dels articles es descrivia la importància del paper dels professionals de la medicina esportiva en la recerca d'atenció mèdica preventiva i rutinària (DeFoor et al., 2018). I en un altre es descrivia el model SAFE (atletisme escolar per a tothom) mitjançant l'anàlisi dels entorns per crear

espais segurs en el context esportiu. Aquest model permetia donar suport al professorat d'educació física per obtenir una comprensió més àmplia de les situacions experimentades pels joves LGTBQ en entorns esportius, a més d'oferir suport a través de tutories que permetien el desenvolupament dels professionals per promoure pràctiques més positives i inclusives (Greenspan et al., 2019b).

El darrer article d'aquesta categoria analitzava les persones transgènere. En aquest article s'examinaven les millors pràctiques relacionades amb la creació d'espais segurs per a aquests col·lectius. La prevenció de la discriminació implica tenir sensibilització, crear espais segurs i emfatitzar les experiències que pateixen les persones TGNC (*transgender and gender-nonconforming*), persones trans inconformistes de gènere (Morris i Van Raalte, 2016).

Les percepcions i les associacions sobre el gènere, la identitat i l'orientació sexual en l'esport

Finalment, sis articles es van classificar en la categoria de les percepcions i les associacions sobre el gènere, la identitat i l'orientació sexual en l'esport. Aquests examinaven les opinions sobre els grups de minories sexuals i de gènere de les persones de l'entorn esportiu (Anders i DeVita, 2019; Atteberry-Ash et al., 2018; Halbrook, 2017; Lee i Cunningham, 2016; Plymire i Forman, 2001; Sartore i Cunningham, 2009).

Quatre dels articles analitzaven les opinions sobre les persones LGTBQ+ en l'àmbit educatiu (Anders i DeVita, 2019; Atteberry-Ash et al., 2018; Halbrook, 2017; Sartore i Cunningham, 2009).

En dos articles es van analitzar les percepcions dels entrenadors i entrenadores sobre esportistes LGTBQ+. En general, els entrenadors i entrenadores consideraven que l'esport estava desproveït de sexualitat, encara que sovint descrivien situacions en les quals es feien comentaris despectius i acudits cap a les persones esportistes LGTBQ+. Enfront d'aquestes situacions, els entrenadors i entrenadores en minimitzaven les conseqüències, ja que sovint justificaven els comentaris com una broma de caràcter innocent (Anders i DeVita, 2019; Halbrook, 2017).

Les percepcions de l'estudiantat heterosexual es van analitzar en un article que examinava les opinions sobre el suport de les directrius que protegeixen les persones esportistes LGTB en clubs intercol·legials. En una mostra d'aproximadament 40000 estudiants, el 35 % no estava ni d'acord ni en desacord amb les directrius, amb una diferència significativa entre els homes i les dones enquestats amb relació a les puntuacions mitjanes de suport cap al col·lectiu LGTB, amb més suport de les dones enquestades (Atteberry-Ash et al., 2018).

Un article examinava la percepció dels esportistes, pares i mares sobre les entrenadores que s'identificaven com a lesbianes. Es va concloure que la percepció dels esportistes estava fortament associada a la manca de voluntat de participar en un equip entrenat per una dona lesbiana i que la percepció dels pares i mares es va relacionar significativament amb la falta de voluntat de permetre que una dona lesbiana estigués entrenant els infants (Sartore i Cunningham, 2009). Un altre article es va centrar a definir els prejudicis sexuals de les persones adultes a partir d'identificar les seves opinions en l'anàlisi de dos esports: el patinatge artístic masculí i el futbol americà. S'establí un model d'equacions estructurals que mostrava que els prejudicis sexuals presenten una associació positiva en la identificació dels rols del gènere en el futbol i una associació negativa en la identificació en el patinatge artístic masculí (Lee i Cunningham, 2016).

Finalment, l'últim article d'aquesta categoria examinava les respostes d'un grup de fans sobre la identitat sexual de les esportistes professionals; en aquest cas, sobre la jugadora de bàsquet Cheryl Miller. Les respostes analitzades van ser diverses, des de comentaris LGTBI-fòbics fins a d'altres de suport (Plymire i Forman, 2001).

Discussió

Actualment existeixen poques mostres publicades que relacionin persones del col·lectiu LGTBIQA+, les malalties de salut mental i el context esportiu; només 26 articles van complir els criteris d'inclusió. Tot i això, cal ressaltar un interès més gran en aquesta temàtica, ja que existeix una tendència creixent de publicacions en els últims tres anys.

Tot i que s'ha experimentat un canvi social en les societats avançades, l'esport continua sent un dels pilars més accentuats de la dominació androcèntrica. Aquesta determina les institucions esportives estructuralment i simbòlicament (Moscoso i Piedra, 2019). Per tant, el context esportiu és el resultat de les percepcions i les associacions negatives de la població i, amb més atenció, de les persones que estan en contacte amb l'esport, com els entrenadors i entrenadores, el professorat d'educació física, els esportistes i les persones aficionades a l'esport professional. Sovint aquest entorn té una falta de voluntat d'inclusió; per tant, perpetuen les situacions LGTBI-fòbiques. L'entorn esportiu actual està lluny de ser accessible i universal per a totes les persones (Baiocco et al., 2018). En general s'estableix una falta de sensibilització, de coneixement i d'empatia de la població cap als grups de minories sexuals i de gènere. Cal ressaltar que les dones tenen més sensibilització que els homes (Atteberry-Ash et al., 2018). Els entorns esportius de competició més masculinitzats tenen més exclusió i més situacions LGTBI-fòbiques que altres esports sense aquestes

connotacions (Pronger, 1999). Aquests entorns provoquen que les persones que pertanyen a un grup de minoria sexual i de gènere abandonin l'esport amb més freqüència (Doull et al., 2018).

La majoria dels estudis analitzen les experiències de discriminació que viuen les persones del col·lectiu LGTBIQA+. L'entorn esportiu es descriu com un espai de discriminació, d'assetjament, d'intimidació, d'estigmatització, amb ús de llenguatge exclusiu envers les persones LGTBIQA+. La discriminació cap a les persones trans pot ser més agressiva, ja que a vegades té episodis de violència (Devís-Devís et al., 2018). El context descrit provoca malalties a la salut mental a les persones LGTBIQA+ com ansietat, malestar, estrès, frustració, por, baixa autoestima, nivells baixos de confiança, poca satisfacció, tristesa i depressió. Per poder canviar aquesta tendència es necessiten fer plans de prevenció i modificació de les actituds envers les persones d'un grup de minoria sexual i de gènere en els contextos esportius. Aquests programes s'han de basar en l'educació, la conscienciació i la sensibilització de l'entorn. En la literatura actual hi ha pocs estudis sobre programes de prevenció i revisions de bones pràctiques inclusives, que permetin donar eines a l'entorn i a les persones involucrades per neutralitzar la situació descrita envers les actituds LGTBI-fòbiques

En la revisió es van adoptar criteris de cerca amplis per incloure-hi totes les evidències de les àrees estudiades, es van acceptar investigacions i revisions. Les característiques de les mostres no van ser un criteri d'inclusió; no obstant això, es va identificar una manca d'investigacions sobre el col·lectiu LGTBIQA+, la salut mental i l'entorn esportiu.

Si ens centrem en l'objecte de la mostra, es pot percebre una falta d'articles concrets i específics que analitzin l'estat de salut mental de les persones gais, lesbianes, bisexuals, trans, intersexuals, asexuals o *queer* independentment, no com a col·lectiu, ja que a cada grup social incideixen realitats i característiques pròpies. Dels 26 articles que s'han inclòs a la revisió, cap menciona les persones asexuals i cap descriu les situacions de les persones bisexuals i intersexuals de forma individual. D'altra banda, encara no existeix un acord que defineixi quines sigles s'utilitzen per definir el col·lectiu de minories sexuals, ja que cada autoria n'utilitza unes de diferents quan vol descriure i definir el col·lectiu (LGTBIQ+, LGTB, LGTBI, etc.). En aquesta revisió sistemàtica s'ha volgut utilitzar la sigla LGTBIQA+ (lesbianes, gais, trans, bisexuals, intersexuals, *queer* i asexuals, i el + s'utilitza per incloure altres persones que no es considerin cisgènere ni cap de les altres denominacions anteriors) amb la finalitat de no excloure cap persona de minoria sexual i de gènere.

També manquen articles que analitzin la realitat dels esportistes professionals, adolescents o persones que practiquen esport federat o no federat, la seva situació als

clubs, les percepcions dels aficionats i les experiències de les persones en els diversos contextos esportius, en un gimnàs, en lligues no professionals, etc., ja que en cada context existeix una realitat pròpia i sovint diferent.

Es pot percebre que una de les limitacions de la revisió ha estat la manca d'especificació de les àrees d'estudi, com ara no limitar l'edat dels participants, el tipus de malaltia mental o el tipus de publicació. Tot i això, el que s'ha buscat amb aquest enfocament és entendre i exposar quina és la situació del col·lectiu LGTBQA+ en el context esportiu des d'una perspectiva àmplia.

Conclusions

En els contextos esportius, actualment encara existeixen actituds LGTBI-fòbiques definides per situacions de discriminació, assetjament i estigmatització. Els resultats de la revisió sistemàtica confirmen l'alta prevalença de problemes de salut mental com l'estrès, l'angoixa, la tristesa, el malestar, la baixa autoestima o la depressió de persones que pertanyen a un grup de minoria sexual i de gènere. L'anàlisi de l'alteració de la salut mental dels col·lectius LGTBQA+ en contextos esportius és un camp emergent de recerca d'interès. Tot i que encara hi ha pocs estudis sobre aquesta temàtica, la majoria s'han publicat en els darrers anys, fet que denota una tendència a l'alça en les publicacions de les àrees estudiades. Aquesta revisió estableix la necessitat d'incrementar les investigacions sobre les experiències discriminatòries de les minories sexuals en l'esport, amb més especificitat del context esportiu i del tipus d'identitat sexual i de gènere. També són necessaris més estudis sobre programes de prevenció i revisions de bones pràctiques inclusives per poder qüestionar els rols de gènere dels entorns esportius, donant eines tant a les persones afectades com a les que les envolten. Aquesta informació pot ajudar a desenvolupar suports i intervencions destinades a augmentar el benestar de les persones en risc de discriminacions LGTBI-fòbiques

Referències

- Anders, A. D., & DeVita, J. M. (2019). Coaches, gender non-conforming youth and athletics: Examining male identity and masculine expression. *International Journal of Qualitative Studies in Education*. <https://doi.org/10.1080/09518398.2019.1693067>
- Atteberry-Ash, B., Woodford, M. R., & Spectrum Center. (2018). Support for policy protecting LGBT student athletes among heterosexual students participating in club and intercollegiate sports. *Sexuality Research and Social Policy*, 15(2), 151-162. <https://doi.org/10.1007/s13178-017-0283-z>
- Baiocco, R., Pistella, J., Salvati, M., Ioverno, S., & Lucidi, F. (2018). Sports as a risk environment: Homophobia and bullying in a sample of gay and heterosexual men. *Journal of Gay & Lesbian Mental Health*, 2(4), 385-411. <https://doi.org/10.1080/19359705.2018.1489325>
- Block, B. A. (2014). Supporting LGBTQ students in physical education: Changing the movement landscape. *Quest*, 66(1), 14-26. <https://doi.org/10.1080/00336297.2013.824904>
- DeFoor, M. T., Stepleman, L. M., & Mann, P. C. (2018). Improving wellness for LGB collegiate student-athletes through sports medicine: a narrative review. *Sports Medicine-open*, 4(1), 48. <https://doi.org/10.1186/s40798-018-0163-y>
- Devis-Devis, J., Pereira-García, S., López-Cañada, E., Pérez-Samaniego, V., & Fuentes-Miguel, J. (2018). Looking back into trans persons' experiences in heteronormative secondary physical education contexts. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 23(1), 103-116. <https://doi.org/10.1080/17408989.2017.1341477>
- Doull, M., Watson, R. J., Smith, A., Homma, Y., & Saewyc, E. (2018). Are we leveling the playing field? Trends and disparities in sports participation among sexual minority youth in Canada. *Journal of Sport and Health Science*, 7(2), 218-226. <https://doi.org/10.1016/j.jshs.2016.10.006>
- European Union Agency for Fundamental Rights. (2013). *EU LGBT Survey: European Union Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender Survey: Results at a Glance*. https://fra.europa.eu/sites/default/files/eu-lgbt-survey-results-at-a-glance_en.pdf
- European Union Agency for Fundamental Rights. (2020). *Fundamental Rights Report 2020*. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2020-fundamental-rights-report-2020_en.pdf
- Greenspan, S. B., Griffith, C., & Murtagh, E. F. (2017). LGBTQ youths' school athletic experiences: A 40-year content analysis in nine Flagship journals. *Journal of LGBT Issues in Counseling*, 11(3), 190-200. <https://doi.org/10.1080/15538605.2017.1346492>
- Greenspan, S. B., Griffith, C., Hayes, C. R., & Murtagh, E. F. (2019a). LGBTQ+ and ally youths' school athletics perspectives: A mixed-method analysis. *Journal of LGBT Youth*, 16(4), 403-434. <https://doi.org/10.1080/19361653.2019.1595988>
- Greenspan, S. B., Whitcomb, S., & Griffith, C. (2019b). Promoting affirming school athletics for LGBTQ youth through professional development. *Journal of Educational and Psychological Consultation*, 29(1), 68-88. <https://doi.org/10.1080/10474412.2018.1482217>
- Halbrook, M. K. (2017). High school coaches' experiences with openly lesbian, gay, and bisexual athletes. *Journal of Homosexuality*, 66(6), 838-856. <https://doi.org/10.1080/00918369.2017.1423222>
- Hargie, O. DW., Mitchell, D. H., & Somerville, I. JA. (2017). 'People have a knack of making you feel excluded if they catch on to your difference': Transgender experiences of exclusion in sport. *International Review for The Sociology of Sport*, 52(2), 223-239. <https://doi.org/10.1177/1012690215583283>
- Krane, V. (1996). Lesbians in sport: Toward acknowledgment, understanding, and theory. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 20(3), 237-246. <https://doi.org/10.1123/jsep.20.3.237>
- Krane, V., & Barber, H. (2005). Identity tensions in lesbian intercollegiate coaches. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 76(1), 67-81. <https://doi.org/10.1080/02701367.2005.10599263>
- Lee, W., & Cunningham, G. B. (2016). Gender, sexism, sexual prejudice, and identification with U.S. football and men's figure skating. *Sex Roles*, 74, 464-471. <https://doi.org/10.1007/s11199-016-0598-x>
- López-Cañada, E., Devis-Devis, J., Valencia-Peris, A., Pereira-García, S., Fuentes-Miguel, J., & Pérez-Samaniego, J. (2020). Physical activity and sport in trans persons before and after gender disclosure: Prevalence, frequency, and type of activities. *Journal of Physical Activity and Health*, 17(6), 467-489. <https://doi.org/10.1123/jpah.2019-0192>
- Mattey, E., McCloughan, L. J., & Hanrahan, S. J. (2014). Anti-vilification programs in adolescent sport. *Journal of Sport Psychology in Action*, 5(3), 135-146. <https://doi.org/10.1080/21520704.2014.925528>
- Morris, J. F., & Van Raalte, J. L. (2016). Transgender and gender nonconforming athletes: Creating safe spaces for all. *Journal of Sport Psychology in Action*, 7(2), 121-132. <https://doi.org/10.1080/21520704.2016.1184732>
- Moscoso, D., & Piedra, J. (2019). El colectivo LGTBI en el deporte como objeto de investigación sociológica. Estado de la cuestión. *RES. Revista Española de Sociología*, 28(3), 501-516. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=7365730>
- Olweus, D. (1996). *Bullying at school: what we know and what we can do*. Malden, MA: Blackwell Publishing.

- Pérez-Samaniego, V., Fuentes-Miguel, J., Pereira-García, S., López-Cañada, E., & Devís-Devís, J. (2019). Experiences of trans persons in physical activity and sport: A qualitative meta-synthesis. *Sport Management Review*, 22(4), 439-451. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2018.08.002>
- Petty, L., & Trussell, D. E. (2018). Experiences of identity development and sexual stigma for lesbian, gay, and bisexual young people in sport: 'Just survive until you can be who you are'. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 10(2), 176-189. <https://doi.org/10.1080/2159676X.2017.1393003>
- Phipps, C. (2019). Thinking beyond the binary: Barriers to trans* participation in university sport. *International Review for the Sociology of Sport*. <https://doi.org/10.1177/1012690219889621>
- Plymire, D. C., & Forman, P. J. (2001). Speaking of Cheryl Miller: Interrogating the lesbian taboo on a women's basketball newsgroup. *NWSA Journal*, 13(1), 1-21. <https://doi.org/10.2979/nws.2001.13.1.1>
- PRISMA: *Transparent reporting of systematic reviews and meta-analyses*. (2021). <http://www.prisma-statement.org>
- Pronger, B. (1999). Outta my endzone: Sport and the territorial anus. *Journal of Sport and Social Issues*, 23(4), 373-389. <https://doi.org/10.1177/0193723599234002>
- Sartore, M. L., & Cunningham, G. B. (2009). Gender, sexual prejudice and sport participation: Implications for sexual minorities. *Sex Roles*, 60, 100-113. <https://doi.org/10.1007/s11199-008-9502-7>
- Symons, C. M., O'Sullivan, G. A., & Polman, R. (2017). The impacts of discriminatory experiences on lesbian, gay and bisexual people in sport. *Annals of Leisure Research*, 20(4), 467-489. <https://doi.org/10.1080/1745398.2016.1251327>
- Turk, M. (2018). *A Case Study: Inclusion of Student-Athletes Who Identify as Sexual Minority at an NCAA Division I Institution*. [Graduate Theses and Dissertations, University of Arkansas, Fayetteville]. <https://scholarworks.uark.edu/etd/2843>
- Urrútia, G., Torta, S., & Bonfill, X. (2005). Metaanálisis (QUORUM). *Medicina Clínica*, 125(suplement 1), 32-37. [http://doi.org/10.1016/S0025-7753\(05\)72207-7](http://doi.org/10.1016/S0025-7753(05)72207-7)

Conflicte d'interessos: les autories no han comunicat cap conflicte d'interessos.

© Copyright Generalitat de Catalunya (INEFC). Aquest article està disponible a la url <https://www.revista-apunts.com/ca/>. Aquest treball està publicat sota una llicència Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License. Les imatges o qualsevol altre material de tercers d'aquest article estan incloses a la llicència Creative Commons de l'article, tret que s'indiqui el contrari a la línia de crèdit; si el material no s'inclou sota la llicència Creative Commons, els usuaris hauran d'obtenir el permís del titular de la llicència per reproduir el material. Per veure una còpia d'aquesta llicència, visiteu <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca>